

บทที่ 3

ผลการทดลอง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำข้อมูลจากการทดลองซ้ำมารวมกัน เพื่อทำการหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมในแต่ละกลุ่มที่ทำการทดลอง

ผลการศึกษา in vivo

ผลการศึกษาขนาดและระยะเวลาการเกิดพิษต่อตับของ (+)-usnic acid ในหนูขาว

ในการศึกษาครั้งนี้ได้อาศัยการตรวจวัดเอ็นไซม์ serum glutamic oxaloacetic transaminase (SGOT) และ serum glutamic pyruvic transaminase (SGPT) รวมทั้งผลการตรวจทาง histopathology (transmission electron microscope) เป็นพารามิเตอร์สำหรับการบ่งชี้พยาธิสภาพของเซลล์ตับ

1. ผลการศึกษา activity ของเอ็นไซม์ SGOT และ SGPT ในซีรัม

จากการศึกษา in vivo โดยแบ่งกลุ่มหนูขาวเป็น 4 กลุ่ม ให้ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 50 และ 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน ทำการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม พบว่า activity ของเอ็นไซม์ SGOT และ SGPT ในซีรัมของหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ DMSO, (+)-usnic acid ขนาด 50 และ 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ไม่แตกต่างเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม (แผนภูมิที่ 1 และ 2)

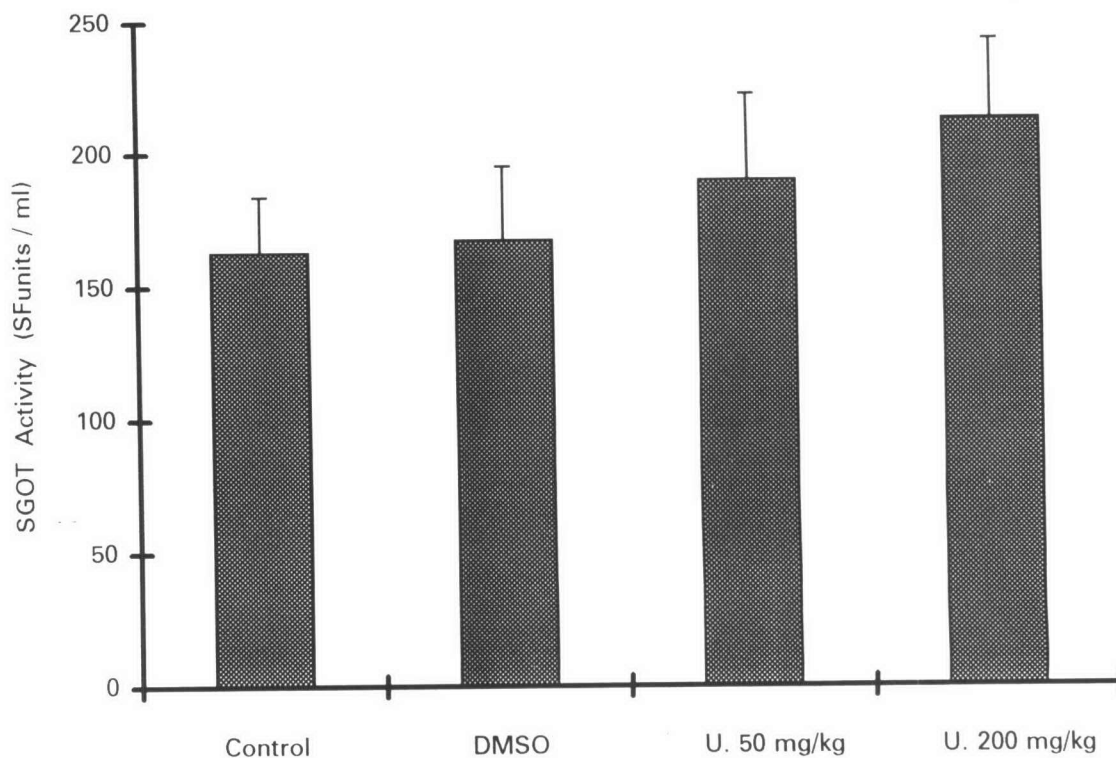
2. ผลการตรวจชิ้นเนื้อตับทาง Histopathology (Transmission electron microscope)

จากผลการตรวจทางพยาธิวิทยาพบว่า ในหนูขาวกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO ซึ่งเป็นตัวทำละลายของ (+)-usnic acid มีลักษณะปกติ โดยเซลล์จะมีรูปร่างและ

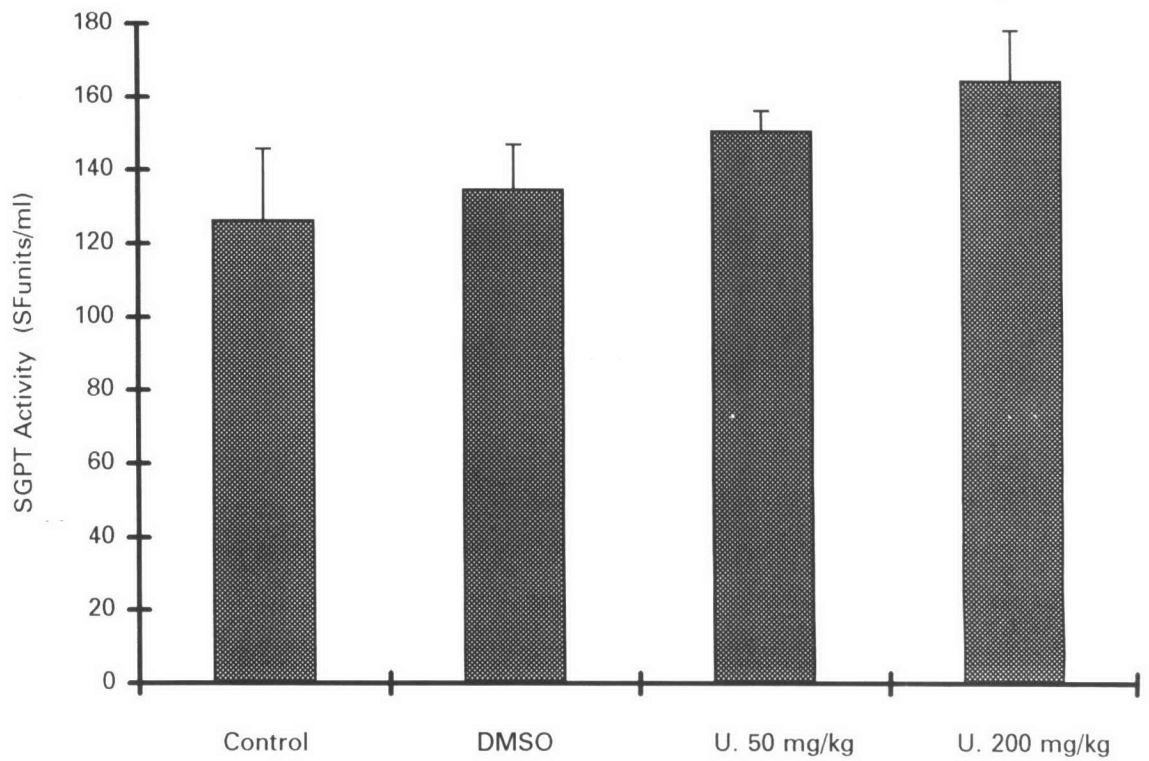
ขอบเขตของเซลล์ที่ชัดเจน นิวเคลียสกลม เห็นนิวคลีโอลัสและขอบเขตของนิวเคลียสชัดเจน ไมโทคอนเดรียมีลักษณะกลมหรือเป็นแท่งไม่บวม matrix มีความทึบปานกลาง (mediated electron dense) ซึ่งเป็นลักษณะของไมโทคอนเดรียที่ปกติ การจัดเรียงตัวของ ER พับซ้อนกันอย่างเป็นระเบียบ (รูปที่ 15, 16, 17 และ 18)

สำหรับหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ในขนาดต่างๆ พบว่า หนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ขนาด 50 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของออร์แกเนลล์ภายในเซลล์ ไมโทคอนเดรียบวมพองโตเล็กน้อย matrix มีความทึบปานกลาง และการจัดเรียงตัวของ ER ยังคงเป็นปกติ นิวเคลียสมีลักษณะกลมและขอบเขตยังชัดเจนอยู่ ซึ่งในสัณฐานรูปทรงของเซลล์และ cell membrane ยังเห็นขอบเขตชัดเจนเช่นกัน เซลล์ของตับยังมีการถูกทำลายไม่มากนัก (รูปที่ 19 และ 20)

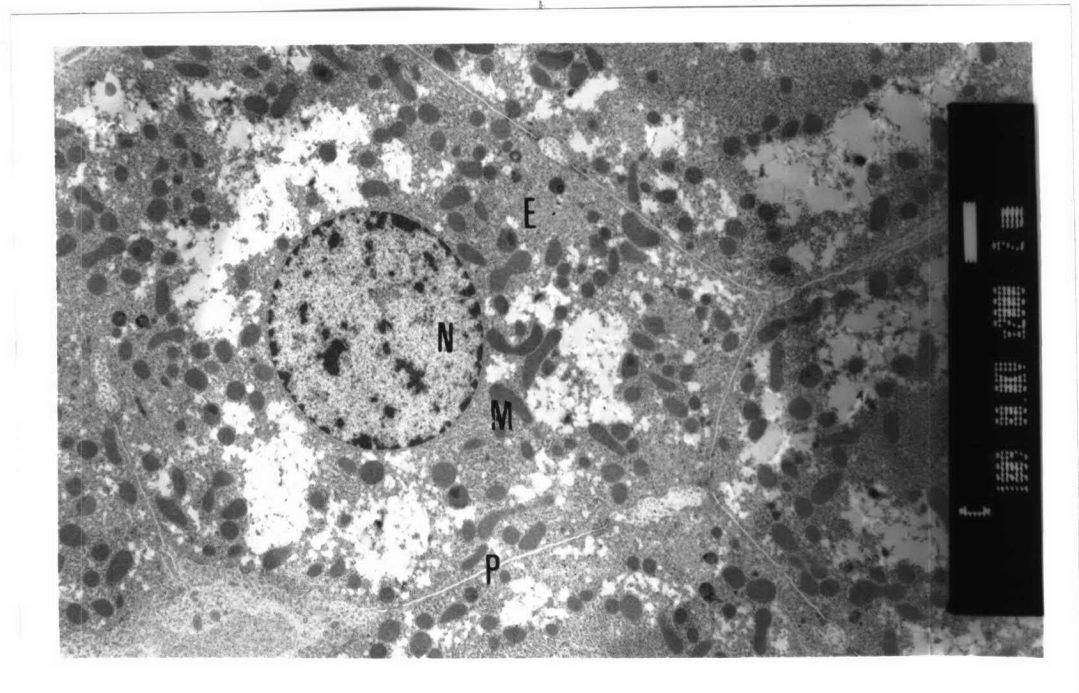
ในหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ในขนาด 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม จะพบการถูกทำลายของเซลล์ตับมากขึ้น โดยรูปทรงและขอบเขตของเซลล์เปลี่ยนแปลงไป นิวเคลียสไม่กลมเหมือนเช่นเซลล์ปกติและขอบเขตเห็นไม่ชัด มองไม่เห็นนิวคลีโอลัส ไมโทคอนเดรียบวม มีบางจุดของ matrix และ cristae ที่มีลักษณะโปร่งใสซึ่งลำแสงอิเล็กตรอนสามารถผ่านได้ ในส่วนของ ER มีการบวมพองโตขึ้นเช่นกัน (dilated ER) (รูปที่ 21, 22, 23, 24 และ 25)

แผนภูมิที่ 1 Activity ของเอนไซม์ SGOT ในซีรัมของหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 50 และ 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ในการศึกษาขนาดและระยะเวลาการเกิดพิษต่อตับของ (+)-usnic acid ในหนูขาว (Mean $\pm$ SEM)

แผนภูมิที่ 2 Activity ของเอ็นไซม์ SGPT ในซีรัมของหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 50 และ 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ในการศึกษาขนาดและระยะเวลาการเกิดพิษต่อตับของ (+)-usnic acid ในหนูขาว (Mean $\pm$ SEM)

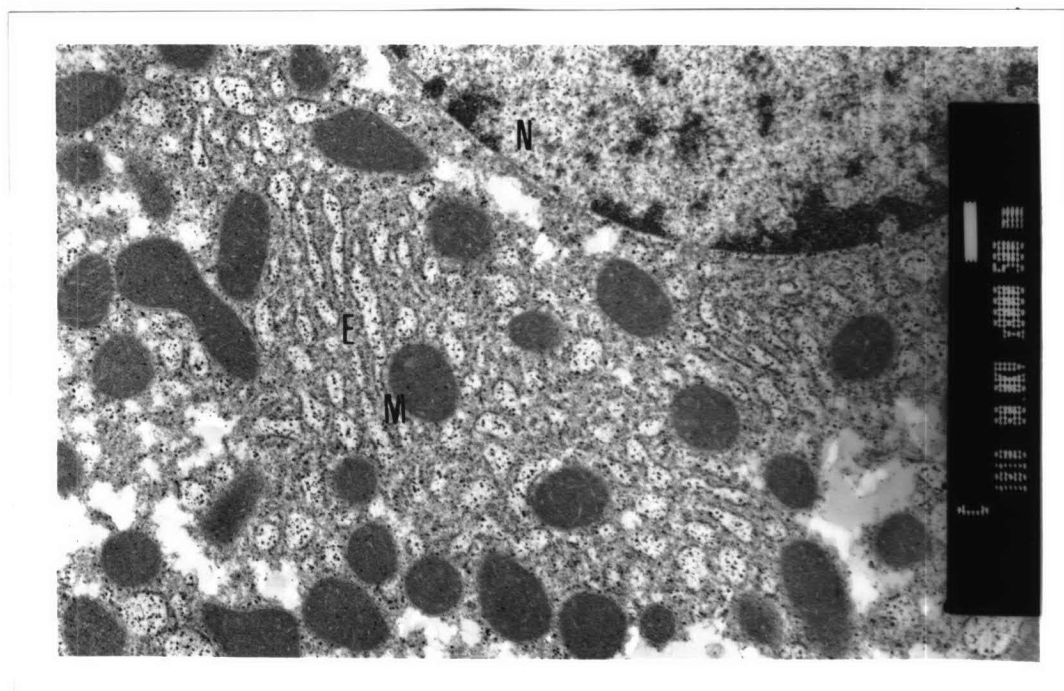
รูปที่ 15 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวปกติของกลุ่มควบคุม (กำลังขยาย 3400 เท่า)

N : nucleus

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

P : plasma membrane

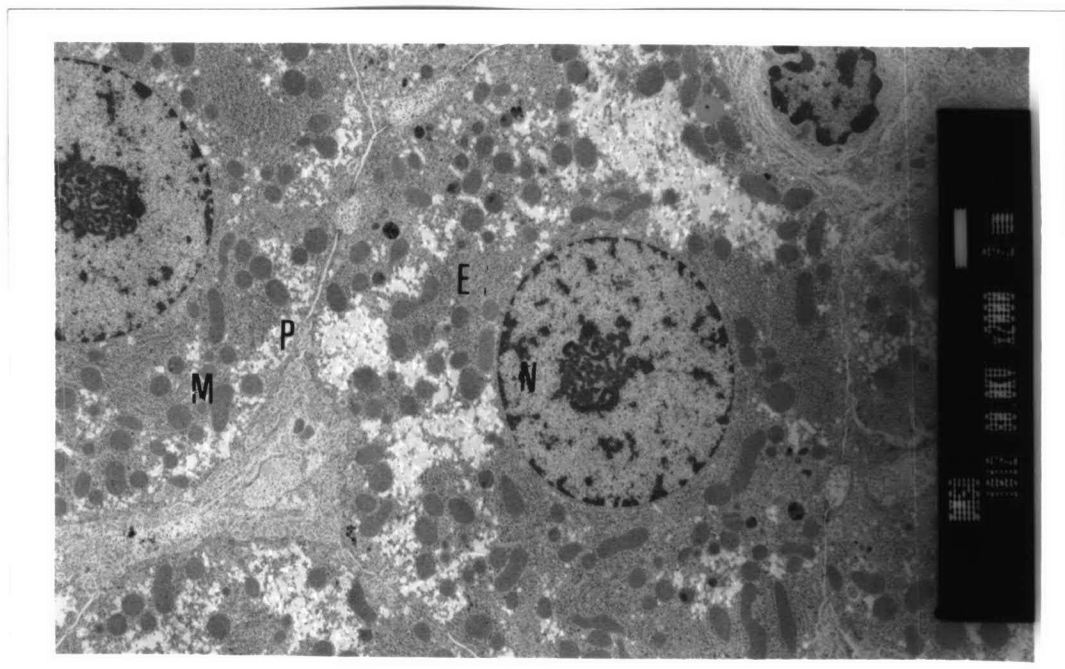

รูปที่ 16 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวปกติของกลุ่มควบคุม (กำลังขยาย 13600 เท่า)

N : nucleus

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

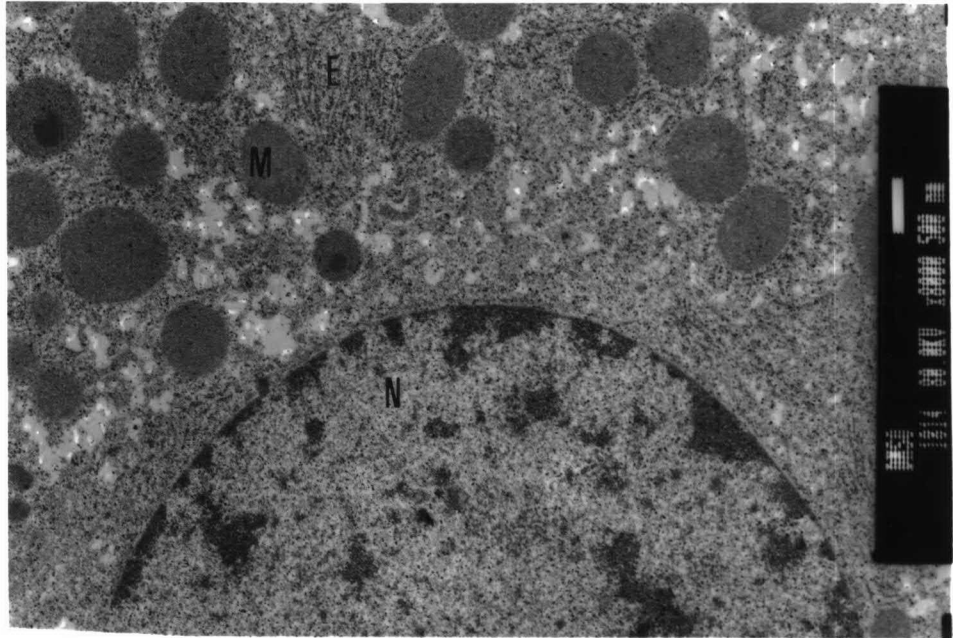
รูปที่ 17 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid) เป็นเวลา 5 วัน พบว่าลักษณะของเซลล์ตับไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม (กำลังขยาย 3400 เท่า)

N : nucleus

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

P : plasma membrane

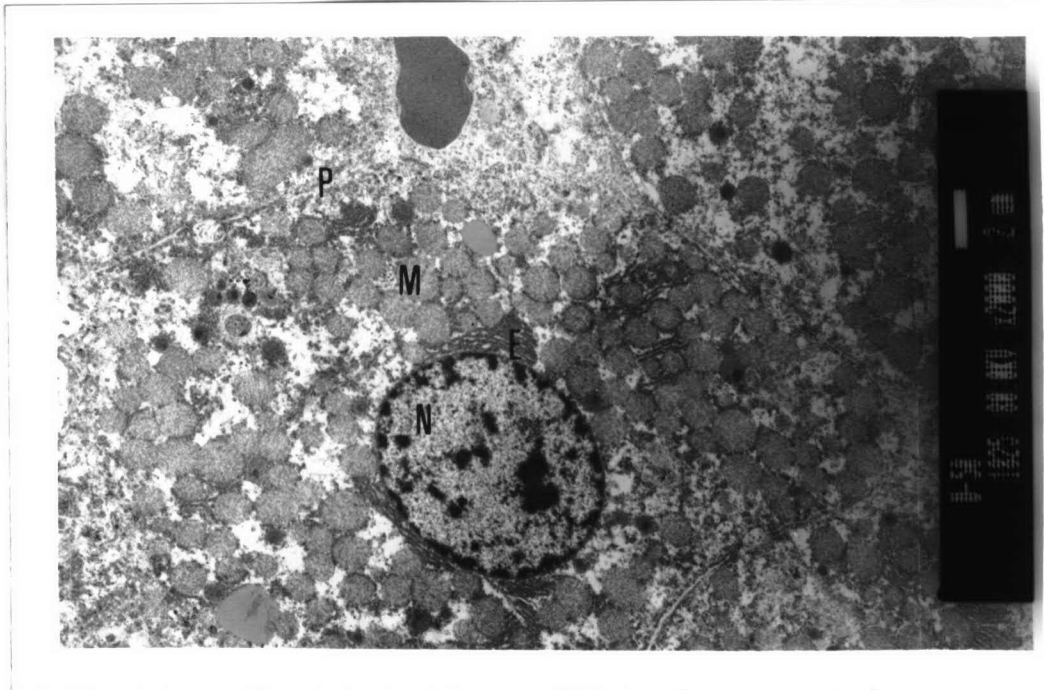
รูปที่ 18 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid) เป็นเวลา 5 วัน พบว่าลักษณะของออร์แกเนลล์และนิวเคลียสเป็นปกติเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม (กำลังขยาย 13600 เท่า)

N : nucleus

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

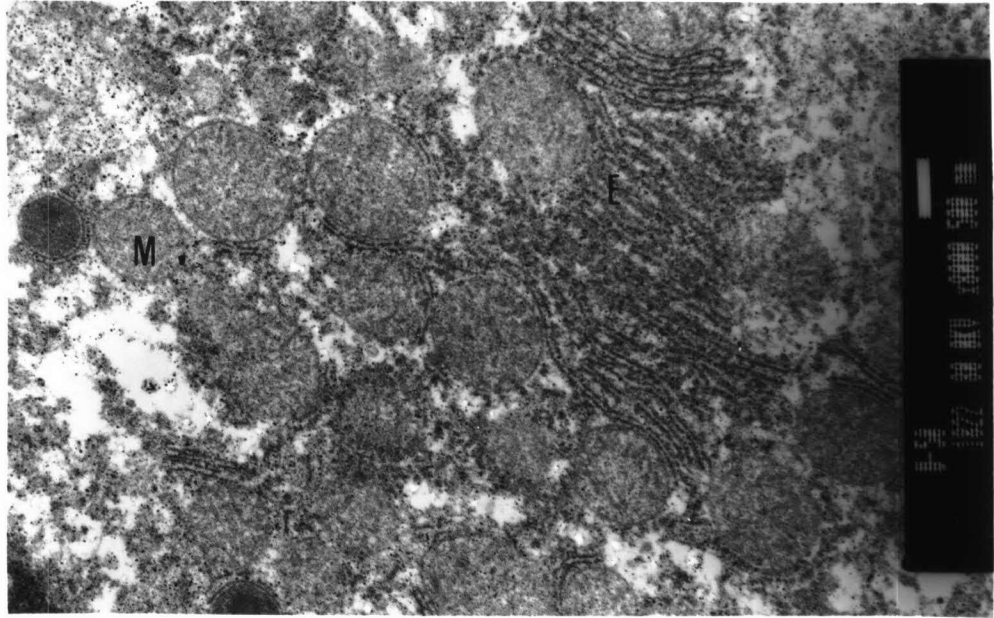
รูปที่ 19 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ขนาด 50 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน พบว่าเซลล์ตับมีลักษณะของการถูกทำลายเล็กน้อย (กำลังขยาย 3400 เท่า)

N : nucleus

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

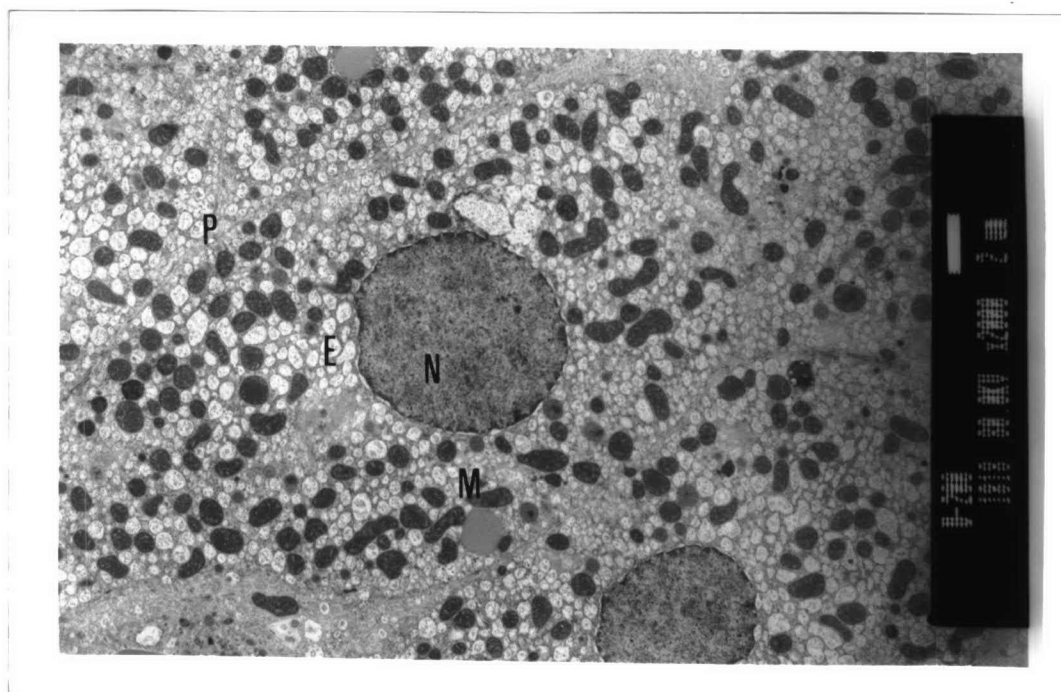
P : plasma membrane

รูปที่ 20 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ขนาด 50 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน พบว่าเซลล์ตับมีลักษณะของการถูกทำลายเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมและ DMSO ไมโตคอนเดรียบวมโตขึ้นเล็กน้อย (กำลังขยาย 13600 เท่า)

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

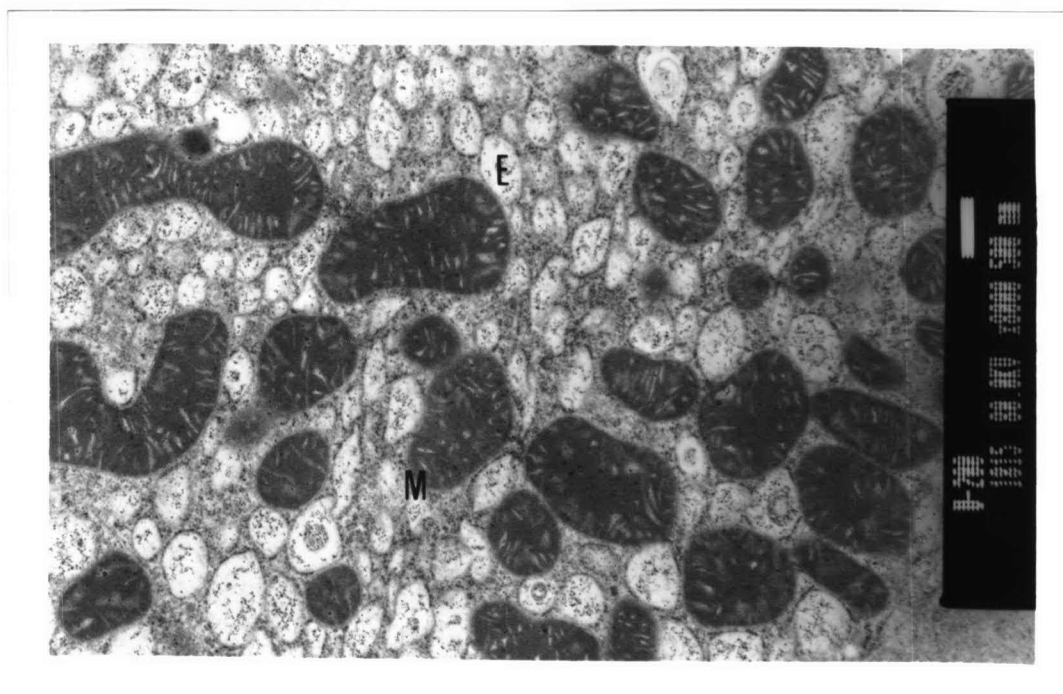
รูปที่ 21 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ขนาด 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน พบว่ามีความรุนแรงของการเกิดพิษต่อเซลล์ตับเพิ่มมากขึ้น รูปทรงของเซลล์และนิวเคลียสเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง (กำลังขยาย 3400 เท่า)

N : nucleus

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

P : plasma membrane

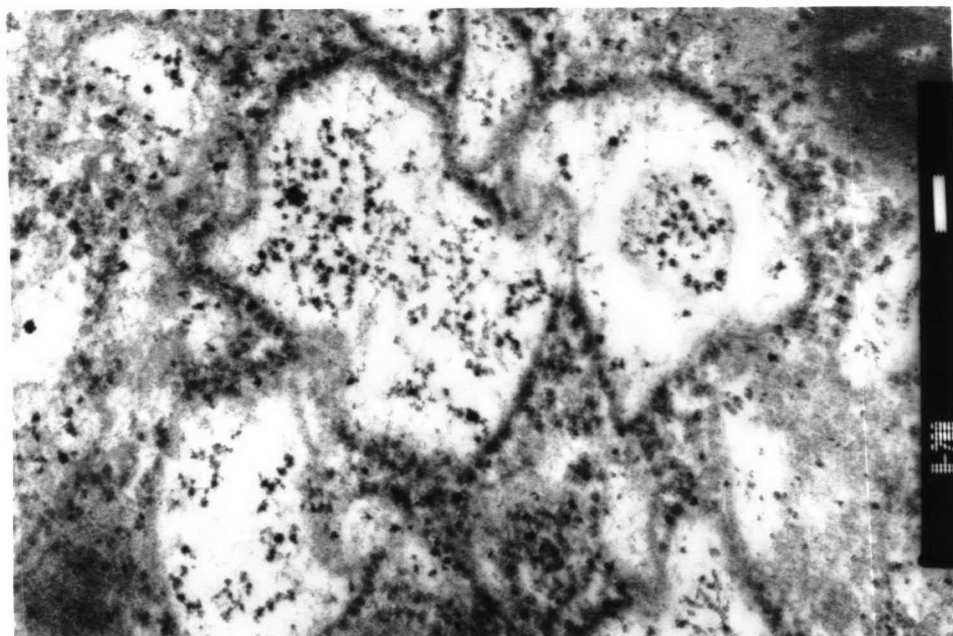
รูปที่ 22 ลักษณะของเซลล์ตับในหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ขนาด 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน พบว่ามีความรุนแรงของการเกิดพิษต่อออร์แกเนลล์มากขึ้น ไมโทคอนเดรีย และ ER บวมพองโต matrix และ cristae มีลักษณะโปร่งแสงในบางจุด (กำลังขยาย 13600 เท่า)

E : endoplasmic reticulum

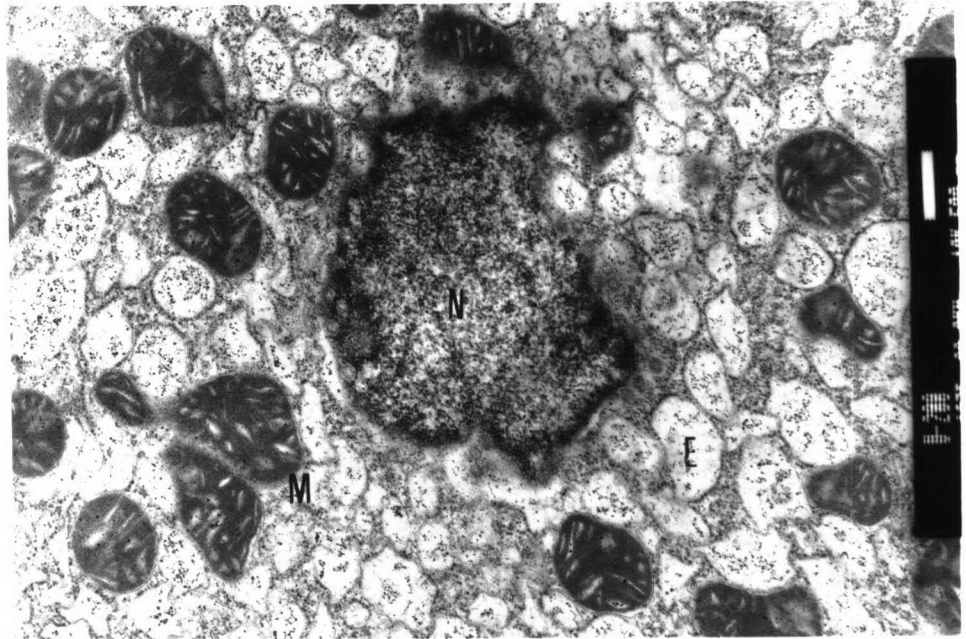
M : mitochondria

รูปที่ 23 ลักษณะของไมโทคอนเดรียที่ถูกทำลาย ในเซลล์ตับหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ขนาด 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน (กำลังขยาย 68,000 เท่า)

รูปที่ 24   ลักษณะของ dilated ER ในเซลล์ตับหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid ขนาด 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน พบว่ามีการบวมพองโตของ ER (กำลังขยาย 68,000 เท่า)

รูปที่ 25 ลักษณะของนิวเคลียสในเซลล์ตับหนูขาวกลุ่มที่ได้รับ(+)-usnic acid ขนาด 200 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เป็นเวลา 5 วัน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงของนิวเคลียสเล็กน้อย (กำลังขยาย 17,000 เท่า)

N : nucleus

E : endoplasmic reticulum

M : mitochondria

ผลการศึกษา in vitro

ในการศึกษา in vitro ได้ทำการทดลองโดยอาศัย isolated rat hepatocytes ที่เป็น cell suspension และมีค่า cell viability มากกว่า 86% (trypan blue exclusion index)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความเป็นพิษของ (+)-usnic acid ต่อเซลล์ตับอิสระที่แยกได้จากหนูขาว (Isolated rat hepatocytes)

จากผลการทดลองพบว่า ค่าของ cell membrane integrity โดยการตรวจวัด activity ของเอนไซม์ GOT และ GPT ซึ่งถูกปล่อยออกมาจาก isolated rat hepatocytes ในกลุ่มที่ได้รับ DMSO, (+)-usnic acid 10^{-5} และ 10^{-4} M มีค่าไม่ต่างจากกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสเซลล์นาน 1 ชั่วโมง (แผนภูมิที่ 3 และ 4)

สำหรับ GPT ของ isolated cells ที่ได้รับ (+)-usnic acid 10^{-3} M จะให้ค่าที่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO ($p < 0.001$) ส่วน GOT จะให้ผลในทำนองเดียวกับ GPT ($p < 0.05$)

ผลของ reduced glutathione content (GSH) ใน isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO, (+)-usnic acid 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M พบว่ากลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid 10^{-3} M ระดับ GSH ลดลงจากกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO ($P < 0.001$) นอกจากนี้ในกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid 10^{-4} M ก็มีค่า GSH ต่ำกว่ากลุ่มควบคุมเช่นกัน ($P < 0.05$) (แผนภูมิที่ 5)

สำหรับค่าการเกิด lipid peroxidation (MDA) พบว่า ค่า MDA ของ isolated cells ในกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid 10^{-3} M จะให้ค่า MDA เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO ส่วนในกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid 10^{-4} M มีค่า MDA เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับ DMSO (แผนภูมิที่ 6)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการเกิดพิษของ (+)-usnic acid เมื่อให้ร่วมกับ CCl_4 ในเซลล์ตับ อีสุระที่แยกจากหนูขาว (Isolated rat hepatocytes)

จากผลการทดลองพบว่า เมื่อให้ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid ในความเข้มข้น ต่างๆ ค่าของ cell membrane integrity จากการตรวจวัด activity ของเอนไซม์ GOT และ GPT ซึ่ง ถูกปล่อยออกมาจาก isolated rat hepatocytes ในกลุ่มที่ได้รับ DMSO มีค่าไม่ต่างจากกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสเซลล์นาน 1 ชั่วโมง (แผนภูมิที่ 7 และ 8)

สำหรับ GOT, GPT ของ isolated cells ที่ได้รับ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M จะให้ค่าที่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม, กลุ่มที่ได้รับ DMSO และกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ส่วนค่า GOT และ GPT ของ isolated cells ที่ได้รับ CCl_4 จะให้ค่าที่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO เช่นเดียวกัน นอกจากนี้กลุ่มของ isolated cells ที่ได้รับ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M จะให้ค่า GOT เพิ่มขึ้น 1.68, 1.84 และ 2.22 เท่า ตามลำดับ และให้ค่า GPT เพิ่มขึ้น 1.93, 2.35 และ 3.32 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับ CCl_4

ผลของ reduced glutathione content (GSH) ใน isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO, CCl_4 , CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M พบว่ากลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ให้ค่า GSH ต่างจากกลุ่มควบคุม สำหรับกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-4} และ 10^{-3} M ระดับ GSH ลดลงจากกลุ่มควบคุม, กลุ่มที่ได้รับ DMSO และกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ($P < 0.001$) ในกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-5} M จะมีค่า GSH ต่ำกว่ากลุ่ม ควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO นอกจากนี้กลุ่มของ isolated cells ที่ได้รับ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M จะให้ค่า GSH ลดลง 1.1, 1.89 และ 2.49 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 (แผนภูมิที่ 9)

สำหรับค่าการเกิด lipid peroxidation (MDA) พบว่า ค่า MDA ของ isolated cells ในกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M จะให้ค่า MDA เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม, กลุ่มที่ได้รับ DMSO และกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ($p < 0.001$) ทำนองเดียวกันในกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 ก็มีค่า MDA สูงกว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO ($p < 0.005$) นอกจากนี้กลุ่มของ isolated cells ที่ได้รับ CCl_4 ร่วมกับ (+)-usnic acid 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M

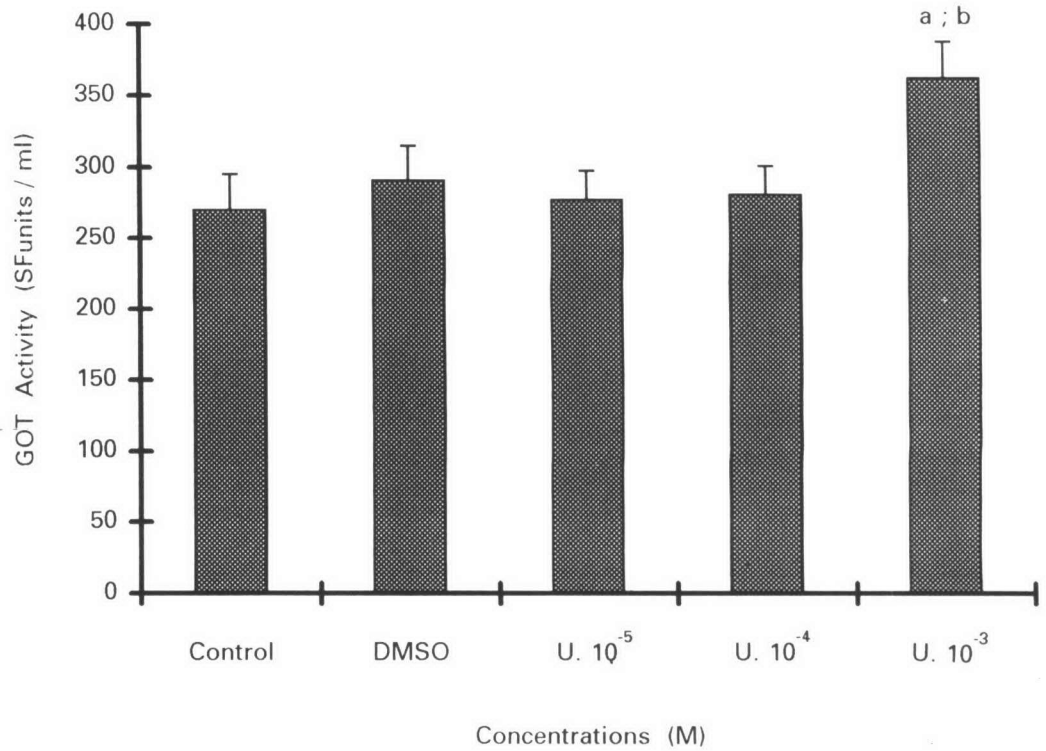
จะให้ค่า MDA เพิ่มขึ้น 1.32, 1.71 และ 1.78 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับ CCl_4 (แผนภูมิที่ 10)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการเหนี่ยวนำ cytochrome P450 (CYP 2B, 2C) ของ (+)-usnic acid ในเซลล์ตับอิสระที่แยกได้จากหนูขาว (Isolated rat hepatocytes)

จากผลการศึกษาการเหนี่ยวนำ cytochrome P450 ของ (+)-usnic acid ใน isolated rat hepatocytes พบว่า ผลต่อ aminopyrine N-demethylase activity ของ (+)-usnic acid ในความเข้มข้น 10^{-3} M มีค่าต่ำกว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO ($p < 0.005$) สำหรับในกลุ่มที่ได้รับ (+)-usnic acid 10^{-4} M จะมีค่า aminopyrine N-demethylase activity ต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับ DMSO เช่นกัน ($p < 0.05$) (แผนภูมิที่ 11)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาการเหนี่ยวนำ cytochrome P450 (CYP 2E1) ของ (+)-usnic acid ในเซลล์ตับอิสระที่แยกได้จากหนูขาว (Isolated rat hepatocytes)

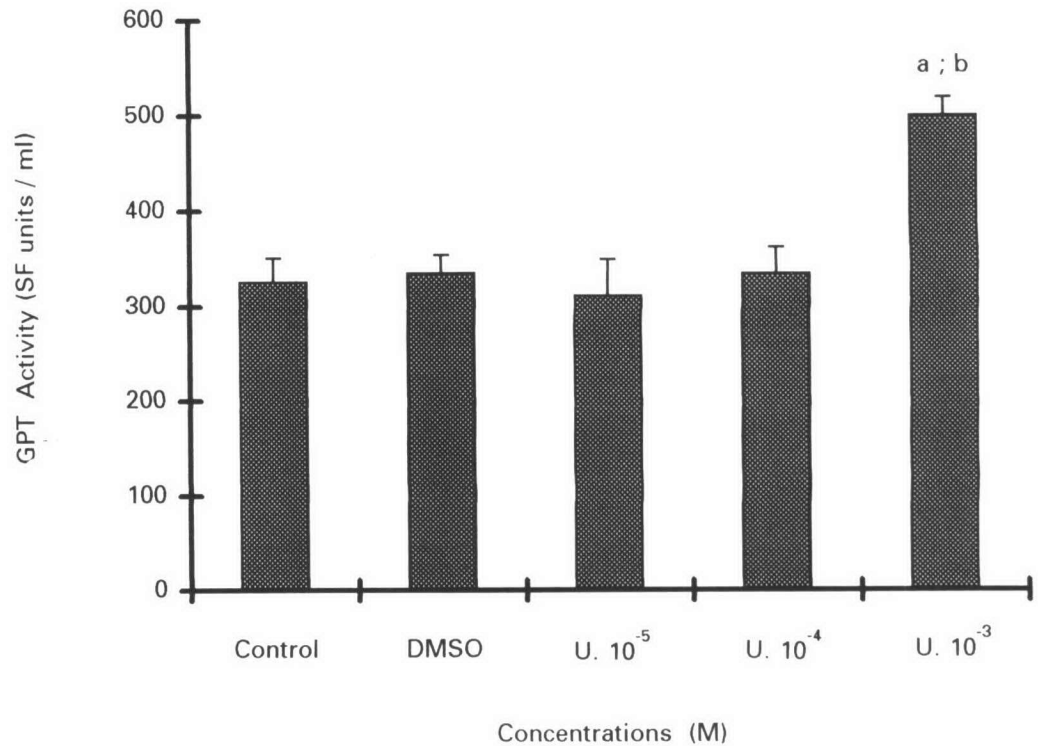
ผลของ (+)-usnic acid ต่อการเหนี่ยวนำ cytochrome P450 (CYP 2E1) ใน isolated rat hepatocytes พบว่า aniline hydroxylase activity ในกลุ่มของ isolated cells ที่ได้รับ (+)-usnic acid 10^{-3} และ 10^{-2} M ให้ค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ DMSO ($p < 0.001$) ในทางกลับกันกลุ่มที่ได้รับ DMSO มีค่าของ aniline hydroxylase activity ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม ($p < 0.001$) (แผนภูมิที่ 12)

แผนภูมิที่ 3 Activity ของเอนไซม์ GOT ที่ปล่อยจาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับเซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาความเป็นพิษของ (+)-usnic acid ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean $\pm$ SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

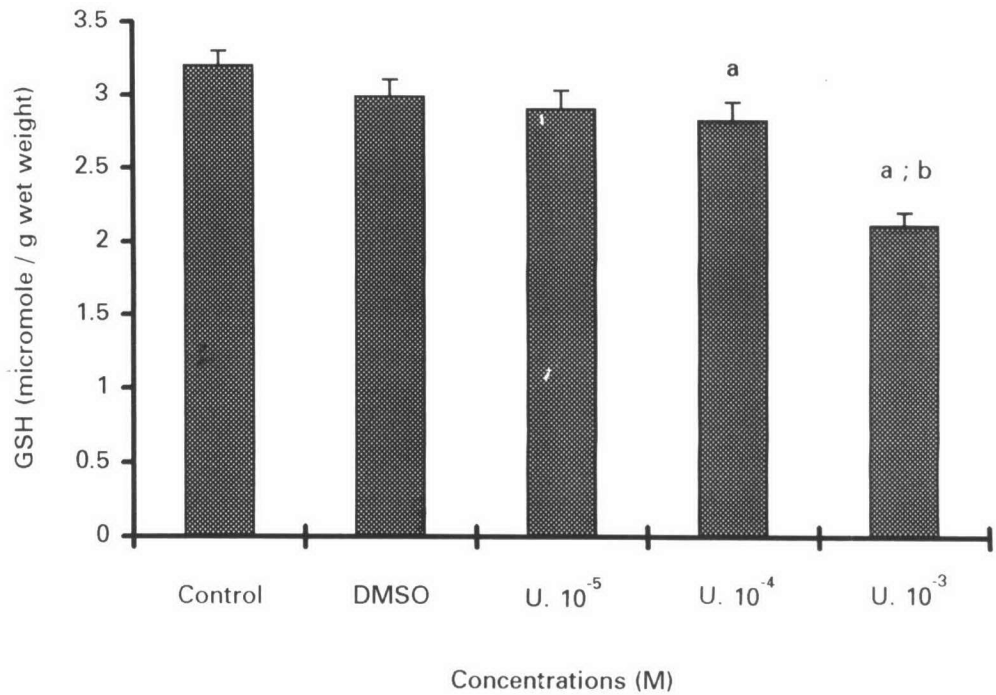
b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

แผนภูมิที่ 4 Activity ของเอ็นไซม์ GPT ที่ปล่อยจาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้ สารสัมผัสกับเซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาความเป็นพิษของ (+)-usnic acid ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean $\pm$ SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

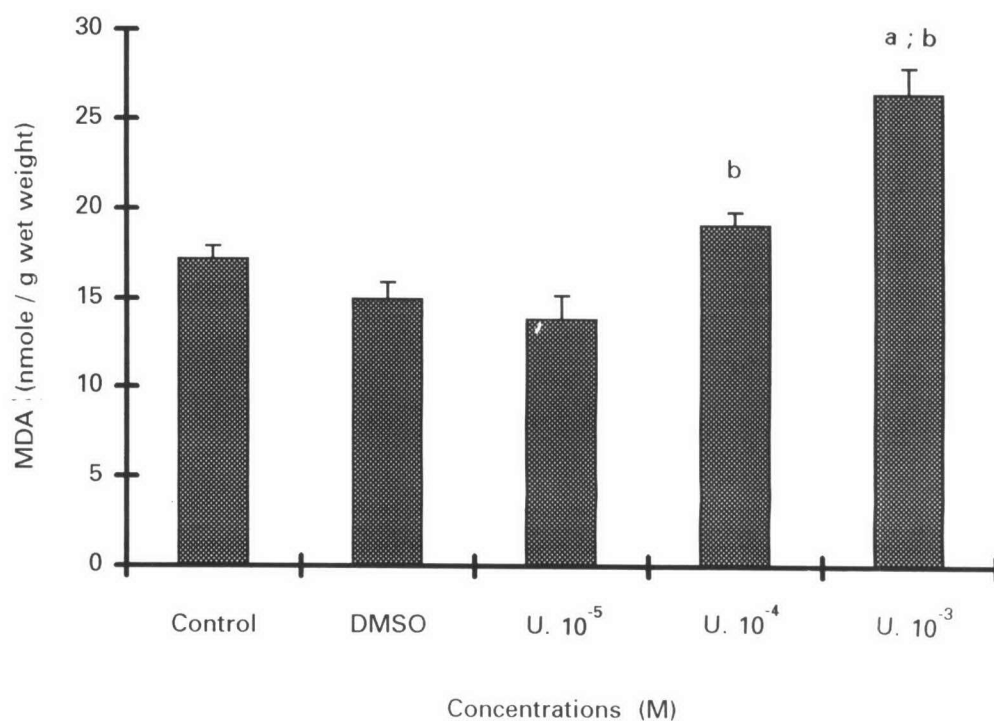
b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

แผนภูมิที่ 5 Reduced glutathione content (GSH) ใน isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับเซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาความเป็นพิษของ (+)-usnic acid ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean $\pm$ SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

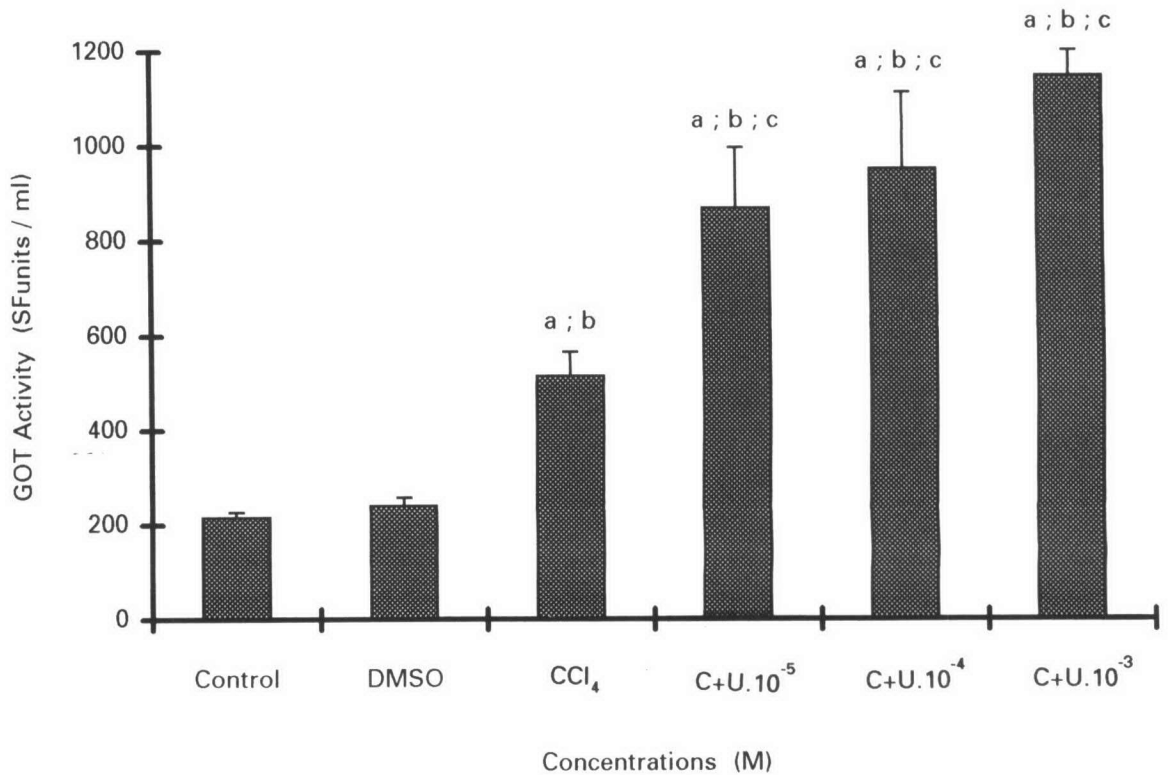
b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

แผนภูมิที่ 6 Lipid peroxidation (MDA) จาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 10^{-5} , 10^{-4} และ 10^{-3} M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับเซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาความเป็นพิษของ (+)-usnic acid ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean $\pm$ SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

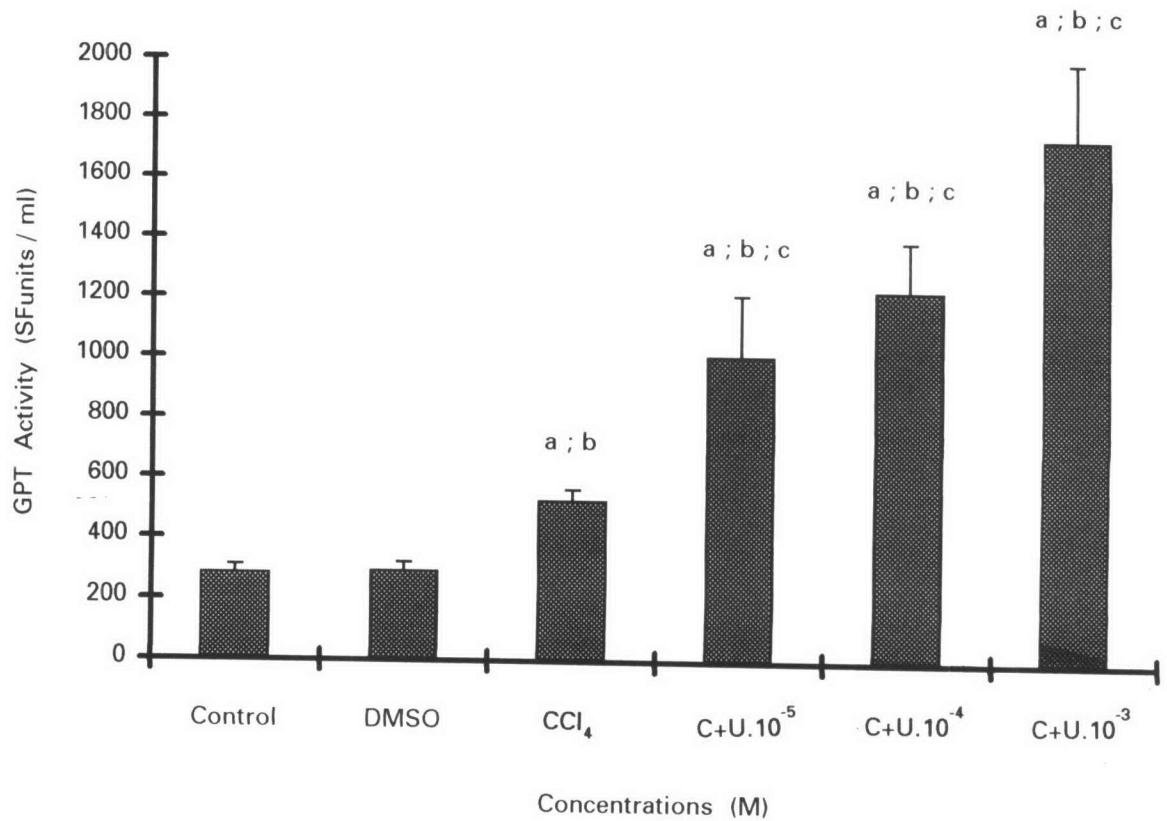

แผนภูมิที่ 7 Activity ของเอ็นไซม์ GOT ที่ปล่อยจาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO, CCl₄, CCl₄ ร่วมกับ (+)-usnic acid ขนาด 10⁻⁵, 10⁻⁴ และ 10⁻³ M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับ เซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาการเกิดพิษของ (+)-usnic acid เมื่อให้ร่วมกับ CCl₄ ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean ± SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

c = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ CCl₄

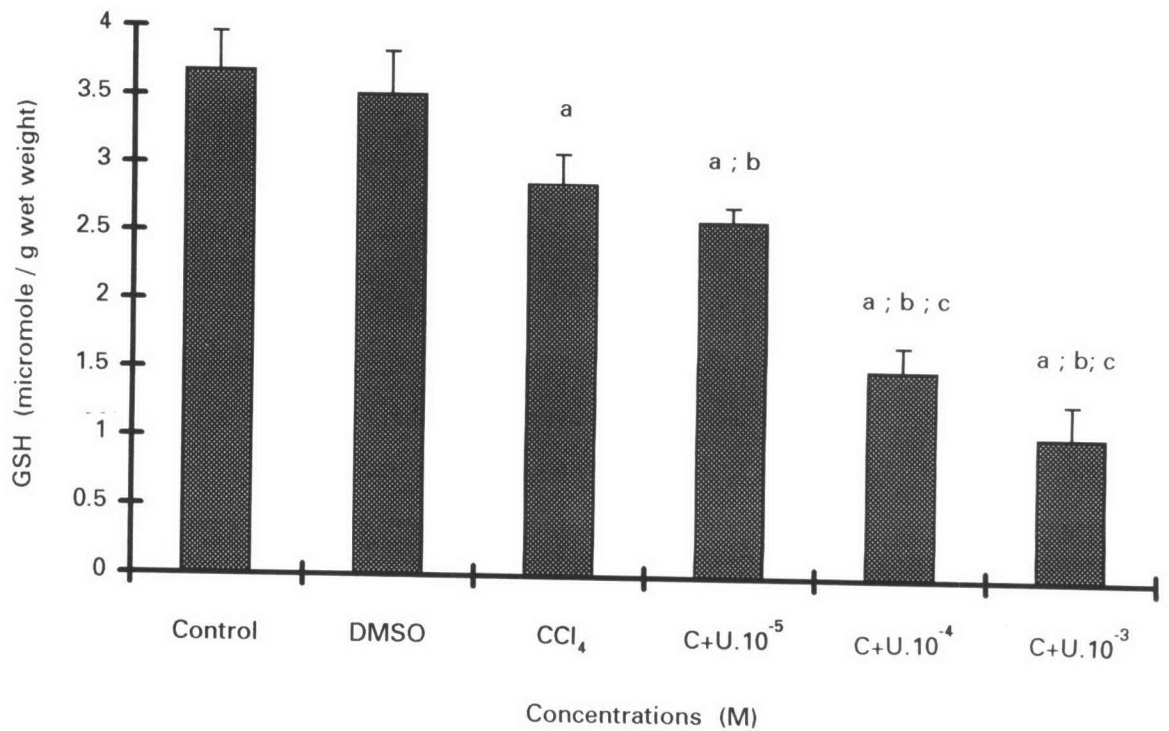
แผนภูมิที่ 8 Activity ของเอ็นไซม์ GPT ที่ปล่อยจาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO, CCl₄, CCl₄ ร่วมกับ (+)-usnic acid ขนาด 10⁻⁵, 10⁻⁴ และ 10⁻³ M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับ เซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาการเกิดพิษของ (+)-usnic acid เมื่อให้ร่วมกับ CCl₄ ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean ± SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

c = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ CCl₄

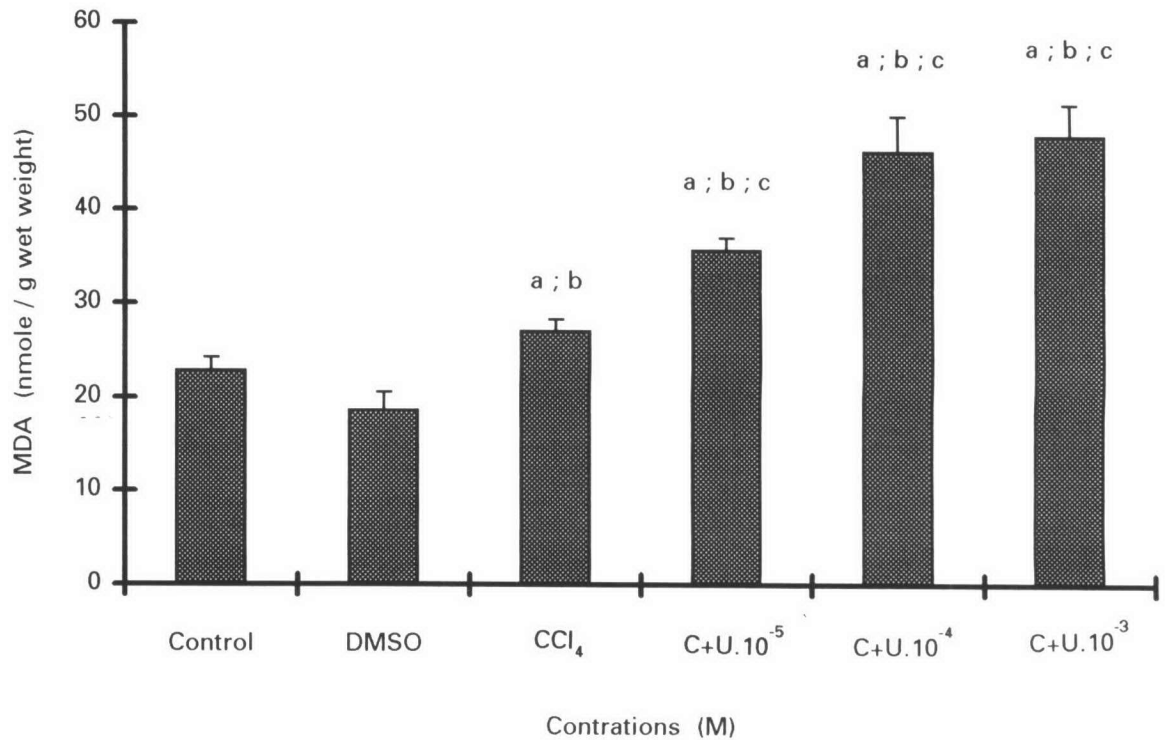

แผนภูมิที่ 9 Reduced glutathione content (GSH) ใน isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO, CCl₄, CCl₄ ร่วมกับ (+)-usnic acid ขนาด 10⁻⁵, 10⁻⁴ และ 10⁻³ M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับเซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาการเกิดพิษของ (+)-usnic acid เมื่อให้ร่วมกับ CCl₄ ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean ± SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

c = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ CCl₄

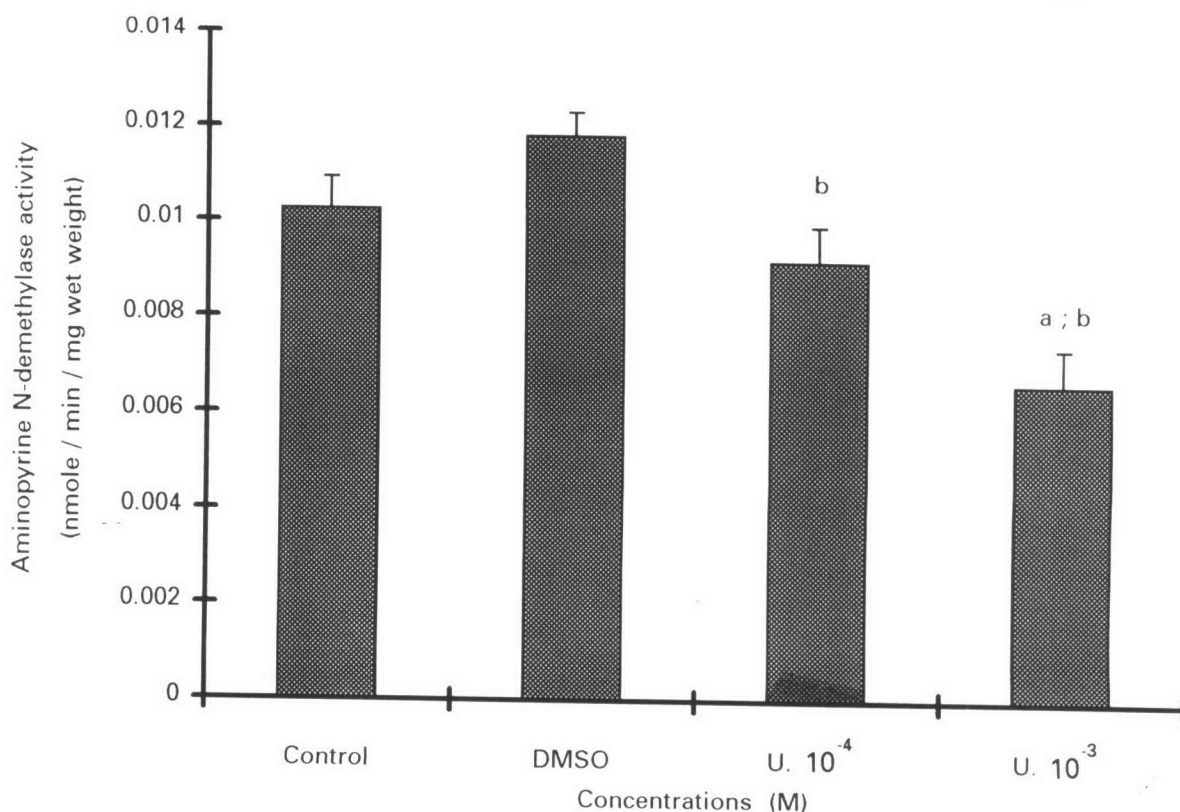

แผนภูมิที่ 10 Lipid peroxidation จาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO, CCl₄, CCl₄ ร่วมกับ (+)-usnic acid ขนาด 10⁻⁵, 10⁻⁴ และ 10⁻³ M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับเซลล์นาน 1 ชั่วโมง ในการศึกษาการเกิดพิษของ (+)-usnic acid เมื่อให้ร่วมกับ CCl₄ ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean ± SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

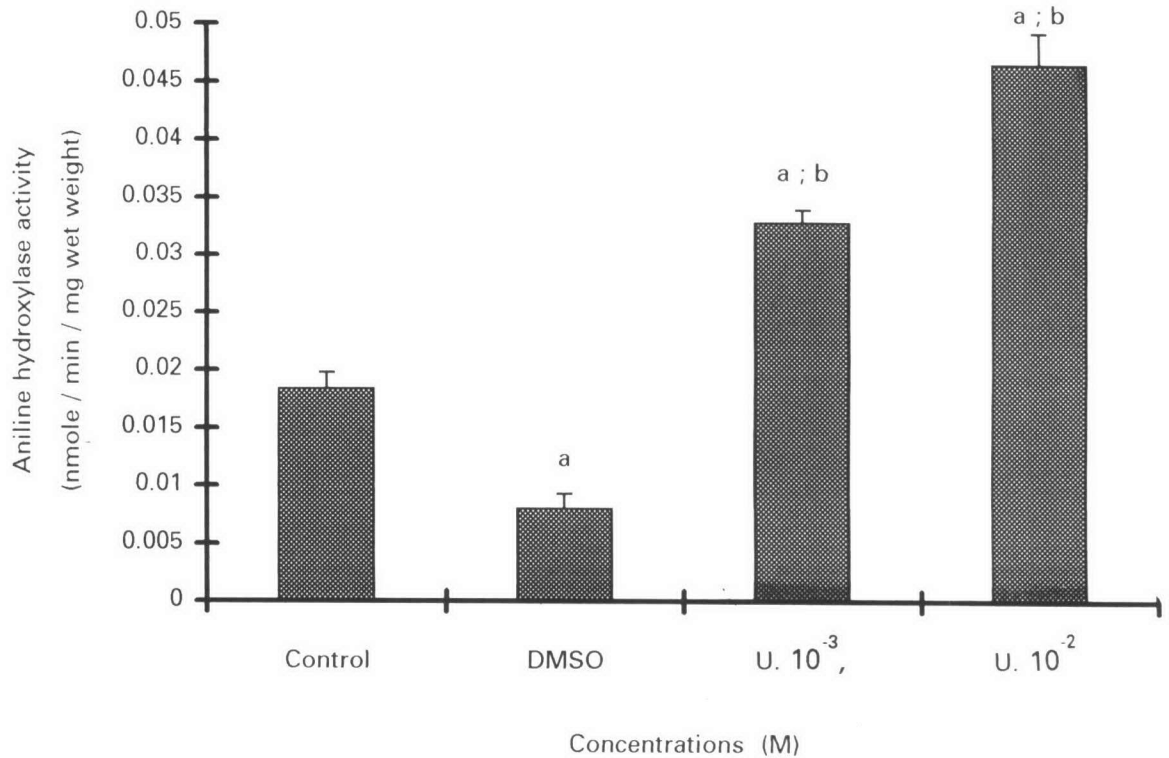
c = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ CCl₄

แผนภูมิที่ 11 Aminopyrine N-demethylase activity จาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 10^{-4} , และ 10^{-3} M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับเซลล์นาน 30 นาที ในการศึกษาการเหนี่ยวนำ cytochrome P450 (CYP 2B, 2C) ของ (+)-usnic acid ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean $\pm$ SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO

แผนภูมิที่ 12 Aniline hydroxylase activity จาก isolated rat hepatocytes ที่ได้รับ DMSO (ตัวทำละลายของ (+)-usnic acid), (+)-usnic acid ขนาด 10^{-3} , และ 10^{-2} M เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เมื่อให้สารสัมผัสกับเซลล์นาน 15 นาที ในการศึกษาการเหนี่ยวนำ cytochrome P450 (CYP 2E1) ของ (+)-usnic acid ต่อ isolated rat hepatocytes (Mean $\pm$ SEM)

a = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ control

b = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับ DMSO